

چرا برخی والدین میان فرزندان دختر و پسر خود فرق می‌گذارند؟!

یک محقق طی یک مطالعه عوامل موثر بر نابرابری جنسیتی از سوی والدین را در خانواده‌های ساکن تهران بررسی کرده است.

یک محقق طی یک مطالعه عوامل موثر بر نابرابری جنسیتی از سوی والدین را در خانواده‌های ساکن تهران بررسی کرده است.

به گزارش ایسنا، مطالعات بسیاری بر روی نابرابری جنسیتی از اواخر قرن ۱۹ تاکنون انجام شده است. با مروری بر وضعیت زنان در جهان و مقایسه آن با شرایط مردان، روشن می‌شود که زنان از دیدگاه برخورداری از امکانات و رفاه و آرامش روانی از آسیب پذیرترین بخش‌های جامعه هستند. یک محقق با هدف شناخت میزان نابرابری جنسیتی میان دختر و پسر در خانواده و شناخت عوامل فرهنگی و اجتماعی موثر بر این موضوع، نابرابری جنسیتی میان دختر و پسر در خانواده را بررسی کرده است.

در این پژوهش که توسط زهرا قاسمی، از گروه علوم اجتماعی دانشکده ارتباطات و علوم اجتماعی دانشگاه آزاد انجام شده، آمده است: «در سطح میانه و خرد، عوامل ساختاری و شخصیتی بر یکدیگر رابطه متقابل دارند و با هم روی تغییرات نابرابری جنسیتی بین دختر و پسر اثر می‌گذارند. در این تحقیق، از روش کمی استفاده می‌شود. ابتدا مسئله ی نابرابری جنسیتی بین دختر و پسر در خانواده مطرح و اهداف اولیه طراحی شد. به کمک مطالعات نظری فرضیات طرح و با کمک روش پیمایش و با استفاده از پرسش نامه از جامعه ی آماری اطلاعات گردآوری شد.»

نویسنده ی این مقاله می‌گوید: «جامعه ی آماری، والدین خانواده‌هایی هستند که دارای حداقل یک پسر و یک دختر (ازدواج نکرده) هستند. به تعداد ۵۰۰ نفر والدین دارای فرزند هم دختر و هم پسر، پرسشگری انجام شد. روش نمونه‌گیری احتمالی طبقه بندی شده میان مناطق ۲۲گانه ی تهران از ۲۲ منطقه به صورت رندوم ۱۱ منطقه شامل مناطق ۱،۲،۳،۴،۶،۹،۱۱،۱۲،۱۳،۱۵،۱۹،۲۰ رندوم و با کمک جدول اعداد تصادفی به سراغ تعدادی محله و خیابان رفته و در آن جا پرسشگران خانم با مادران و به طور جداگانه و پرسشگران آقا با پدران پرسشگری انجام دادند. تحلیل داده‌ها با نرم افزار SPSS پردازش شدند.»

نتایج این پژوهش نشان داده است، رابطه ی معناداری میان درآمد خانواده و پدرسالاری و پذیرش تبعیض اجتماعی سطحی، پذیرش تبعیض اجتماعی عمقی، پذیرش تبعیض قانونی، رشد شخصیتی و عاطفی والدین، جامعه پذیری تبعیض در کودکی، تحصیلات والدین با سطح نابرابری جنسیتی در خانواده وجود دارد. میان شغل والدین و سن والدین و قومیت آن‌ها با میزان نابرابری جنسیتی رابطه وجود ندارد.

در این مقاله بیان شده است: «بین رشد شخصیتی و عاطفی والدین و درآمد خانواده با نابرابری جنسیتی رابطه معکوس وجود دارد. با زیاد شدن رشد عاطفی والدین، میزان نابرابری جنسیتی اعمالی توسط آنان در میان دختر و پسر کمتر می‌شود. با بالا رفتن درآمد خانواده نیز میزان نابرابری جنسیتی اعمالی توسط آنان در میان دختر و پسر کمتر می‌شود.»

قاسمی در این پژوهش می‌گوید: «در میان پذیرش تبعیض‌های اجتماعی عمقی تر، ناخودآگاه در جامعه افراد با تابعیت از قواعد عرف جمعی و ساختار اجتماعی تبعیض محور به گونه ای عمل می‌کنند که این محدودیت‌ها به عنوان واقعیت موجود و عمومی جامعه احساس و نرمال تلقی می‌شود. انتخاب شغل برای دختر به دلیل دخترانه و پسرانه تلقی کردن مشاغل از سوی اجتماع، ناچاری والدین از مداخله در این حوزه را به همراه دارد. نحوه ی دسترسی زنان به آموزش و حق تحصیل و اشتغال و انتخاب شغل و نیز انتخاب دوست برای رفت و آمد زیر نفوذ عرف و هنجارها و ساختارهای درونی شده در والدین بسیار محدود است. محدود کردن حق تحصیل دختران به گونه ایست که والدین می‌پندارند این حق آن‌ها برای مدیریت کردن دختران خود است.»

نویسنده ی این مقاله در بخش دیگری از مطالعه خود بیان می‌کند: «والدین در دوران کودکی خود در معرض تجربه ی عینی رفتار با دختران در خانواده قرار گرفته‌اند. مادر شاهد رفتار والدین خود با خویش و پدر شاهد رفتار والدین با خواهر خود و نیز با دختران فامیل بوده است. آن‌چه در کودکی یاد گرفته‌اند عملاً زمینه‌های ناخودآگاه رفتار را می‌سازد و در بزرگسالی بروز می‌کند. در اینجا به طور ناخودآگاه والدین بر اساس آموزه‌های درونی شده ی خود عمل می‌کنند و آن‌چه را که درونی کرده‌اند چه سنتی و چه امروزی، انجام می‌دهند. برجسته‌ترین تبعیض‌های رفتاری در دوره ی کودکی والدین، محدود کردن دختران در زمینه ی رفت و آمد با غریبه و نامحرم، درس خواندن، اجبار در انتخاب همسر، و اجبار در سر کار مزدی نرفتن و شاغل نبودن است.»

بر اساس یافته های این پژوهش، در اکثر این خانواده ها تبعیض اجتماعی بالا بوده و برای آنان جاافتاده که ورزش دختران باید محدود باشد و برای دختر امنیت کم است و شغل مناسب محدود است اما در مورد حق درس خواندن دختر، ۶۳ درصد همین خانواده های پدرسالار برای دختر خود آزادی عمل قائل بوده و به او حق نظردهی و اختیار انتخاب می دهند.

نتایج نشان می دهد که سطح تبعیض ۴۴ درصد بسیار کم و کم است و نابرابری جنسیتی متوسط ۳۰ درصد است و فقط در ۲۶ درصد خانواده ها نابرابری جنسیتی زیاد وجود دارد.

این پژوهش در اولین شماره ی نوزدهمین دوره ی مجله ی زن در توسعه و سیاست منتشر شده است.